

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2**
**Creative leadership of educational institution administrators
of the Office of Primary Education Area, Lopburi District 2**

ราตรี อุดม, วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม, กฤษฎา วัฒนศักดิ์
วิทยาลัยนครราชสีมา

Ratri Udom, Wiranphat Wongwatkasem, Kritsada Wattanasakdi
Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail: ratri6331@gmail.com, wiraphat@nmc.ac.th

(Received : 7 January 2024 ; Edit : 21 January 2024 ; accepted : 24 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมุ่งความสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านความไว้วางใจ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการมีวิสัยทัศน์ แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านความไว้วางใจ 3) ด้านการมุ่งความสำเร็จ และ 4) ด้านการมีความยืดหยุ่น

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research are to 1) study and compare the level of creative leadership among school administrators. Under the jurisdiction of the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by position and educational level. and the size of the educational institution. 2) Study guidelines for promotion Creative leadership of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, the sample group used in the research was 297 school administrators and teachers in the academic year 2023. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. and randomly divided into groups The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.80 - 1.00 and a confidence value for the entire questionnaire equal to 0.82. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and deviation. standard T-value and F-value tests

The research results found that

1. Creative leadership of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2, the overall level is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was success orientation, followed by flexibility. In terms of trust, respectively, the aspect with the lowest average value was vision.

2. Results of comparing opinions on creative leadership among school administrators. Under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by position and educational level. It was found that overall and each aspect were not different. Classified according to the size of the educational institution Overall, it was found that there was no difference. When considering each aspect, it was found that Vision They are significantly different at the .05 level.

3. Guidelines for promoting creative leadership among school administrators Under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, it consists of 4 aspects: 1) having a vision, 2) trust, 3) focusing on success, and 4) being flexible.

Keywords: Leadership, Creative leadership, Educational institution administrators.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ความท้าทายรูปแบบใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์คือการก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of things) นอกจากระบบเศรษฐกิจทั่วโลกที่กำลังดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ที่ใช้ไฟฟ้าเป็นพลังงานหลักในกระบวนการผลิตทั้งหมดโดยมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญ ทั้งยังส่งผลให้พฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าและบริการของประชากรเปลี่ยนไป ผู้ผลิตสินค้าและบริการจึงจำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่การพัฒนาบนพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเกี่ยวกับความมุ่งหมายหลักการจัดการศึกษา สิทธิหน้าที่แนวทางการจัดการศึกษามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาโดยการอำนวยความสะดวก ประสานการจัดการศึกษากับบุคลากรประชาชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานองค์กรสถาบันอื่น ฯลฯ เพื่อให้การศึกษาบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ในกรณีนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่พึงประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารจัดการและความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการบริหารและจัดการศึกษานั้น

คือผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่เรียกว่า "มีออซีฟ" (ธีระ รุญเจริญ, 2550) จึงจะสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลได้

ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาองค์กร ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพราะผู้บริหารที่มีความเป็นภาวะผู้นำจะมีบทบาทสำคัญในด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสร้างพันธกิจให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและกระตุ้นการใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นในระดับบุคคล ระดับทีม และระดับองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถพัฒนาขีดความสามารถภายใต้สภาพสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแข่งขันที่สูงขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (นฤมล จิตรเอื้อ, 2560) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ จึงกล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการเรียนรู้และขยายศักยภาพการเรียนรู้ของคนในองค์กร รวมทั้งมีจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ผู้บริหารต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้นำจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กร นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลาง ศูนย์รวมพลังของแต่ละกลุ่มหรือหน่วยงาน ภาวะผู้นำและความสามารถของผู้นำในการใช้อิทธิพล เพื่ออำนวยความสะดวกและดำเนินการขององค์กร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่มีความสำคัญและเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาองค์กรบรรลุเป้าหมาย (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555) ซึ่งเห็นได้ชัดว่าความสำเร็จของ หน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน สิ่งที่เป็นกำลังในการขับเคลื่อนและผลักดันให้องค์กรเหล่านั้นประสบความสำเร็จได้ ส่วนหนึ่งที่สำคัญคือเป็นผลมาจากการที่องค์กรนั้นๆ มีผู้นำที่ดีและมีคุณภาพในการบริหารงาน บริหารคน และบริหารการเปลี่ยนแปลง จนสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กร

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อาศัยความเชื่อบนพื้นฐานที่ว่า ในสถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลาย คน โดยการแสดงบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะต่างๆ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องอาศัยหลักการ 10 ประการ คือ 1) การเรียนรู้การทำงานแบบทีม 2) มองครว้ว่าเป็นผู้นำการไว้วางใจ 3) สนับสนุนความคิดริเริ่ม 4) คิดค้นนวัตกรรมใหม่ 5) ให้ความสนใจกับผู้คน 6) ให้ความสำคัญกับผู้คน 7) สร้างเครือข่ายให้เกิดการสื่อสารแบบสองทาง 8) เอาใจใส่ใกล้ชิด 9) กระจายอำนาจการตัดสินใจ และ 10) มีความสามารถสูงในการปฏิบัติภารกิจอยู่ท่ามกลางสภาวะแวดล้อมที่ไม่แน่นอน (จุฑาทิพย์ ทัทไทย, 2560) สอดคล้องกับแนวคิดของ ปิลันธน์ วีระภัทรกุล (2560) กล่าวว่า องค์กรที่จะประสบผลสำเร็จ จะ ต้องดำเนินงานโดยใช้ความรู้เป็นฐานมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หรือมีแนวคิดทางบวกเพื่อเป็นช่องทาง ในการพัฒนาตนเองเข้าสู่ความเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ โดยมีหลักการ 10 ประการ คือ 1) เป็นผู้นำการ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม 2) การมีทัศนคติเชิงบวก 3) เป็นผู้นำที่มีความไว้วางใจ 4) เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 5) เป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญกับการทำงานและมีความเป็นผู้นำของผู้คนที่ดี 6) เป็นผู้นำสร้างแรงจูงใจให้มีความสำคัญต่อลูกค้า 7) เป็นผู้นำการสร้างเครือข่ายการสื่อสารแบบสองทาง 8) เป็นผู้นำสัมพันธ์ภาพและความใกล้ชิด 9) เป็นผู้นำกระจายอำนาจและการตัดสินใจ และ 10) เป็นผู้นำบริหารความเสี่ยง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรในการบริหารให้องค์กรมีความก้าวหน้า และมีความเจริญรุ่งเรืองขององค์กร มีความสามารถในการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า และสร้างวัฒนธรรมใหม่อย่างกว้างขวาง ซึ่งเหมาะสมกับปัจจุบันและในอนาคตอย่างยิ่ง

จากแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่สถานศึกษาแต่ละแห่งจะ ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้นำของสถานศึกษาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษา ไปสู่การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั้นจะเป็นต้นแบบและ มาตรฐานให้กับบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ยึดถือด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ สร้างสรรค์และเป็น ประโยชน์ต่อสังคม (รอชียะห์ ลาเต๊ะ, 2561) ดังนั้นสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล หรือสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยหลายด้านประกอบเข้าด้วยกัน โดยการติดตาม การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด เช่น ความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยี ตลอดจนการเพิ่มจำนวนของนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะใช้เป็นข้อมูลในการทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการที่จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากถือเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุน ตลอดจนร่วมวางแผนให้สถานศึกษามีระบบการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้สภาพแวดล้อม หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้

ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต มีความไม่เรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ แก้ปัญหา อย่างรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ และสามารถก้าวไกลในเวทีระดับนานาชาติ (ศิริวรรณ คำภูเงิน, 2561)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นองค์การทางการศึกษา องค์การหนึ่ง ที่ อยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรสมรรถนะสูง มุ่งมั่นบริหาร และจัดการศึกษาให้นักเรียนได้รับ โอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอชัยบาดาล อำเภอพัฒนานิคม อำเภอท่าหลวง อำเภอสระโบสถ์ อำเภอโคก เจริญ อำเภอลำสนธิ อำเภอหนองม่วง มีสถานศึกษาในเขตรับผิดชอบ 136 แห่ง

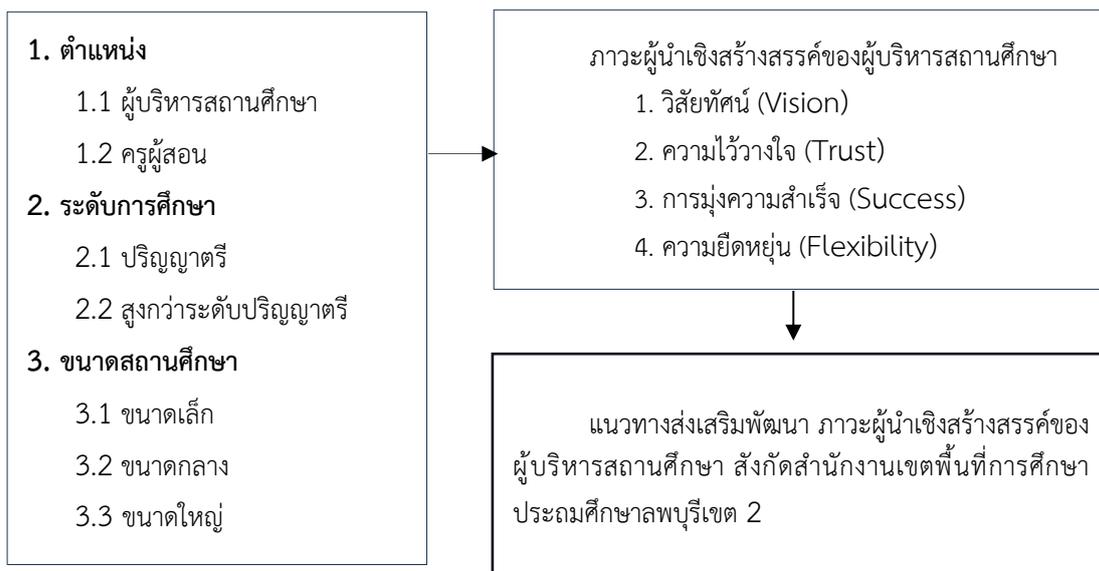
จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อันจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทาง ในการพัฒนาเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไป พัฒนาสร้างเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ตามแนวคิดของ Bennis (2002)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,306 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดโดยใช้ ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ซึ่งจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ตำแหน่ง จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม

1) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 104 คน
2) ครูผู้สอน	จำนวน 193 คน
รวม	จำนวน 297 คน

2.2 ระดับการศึกษา จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม

1) ปริญญาตรี	จำนวน 160 คน
2) สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน 137 คน
รวม	จำนวน 297 คน

2.3 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม

1) ขนาดเล็ก	จำนวน 51 คน
2) ขนาดกลาง	จำนวน 205 คน
3) ขนาดใหญ่	จำนวน 41 คน
รวม	จำนวน 297 คน

ตัวแปร

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของ Bennis (2002) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 1) วิสัยทัศน์ (Vision)
- 2) ความไว้วางใจ (Trust)
- 3) การมุ่งความสำเร็จ (Success)
- 4) ความยืดหยุ่น (Flexibility)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

1.4 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

1.6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสมเท่ากับ .82

1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2. เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพตามความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ใช้การเก็บรวบรวมโดยแบบสัมภาษณ์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 2

1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 297 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

2. เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผู้วิจัยออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ขนาดของสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545,) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe')

1.5 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ความถี่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	104	35
ครูผู้สอน	193	65
รวม	297	100
ระดับการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	160	54
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	137	46
รวม	297	100
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	51	17
ขนาดกลาง	205	69
ขนาดใหญ่	41	14
รวม	297	100

จากตาราง 1 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 35 ครูผู้สอนจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 65 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 160 คน คิดเป็น

ร้อยละ 54 วุฒิมหาบัณฑิตสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 69 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 1-5

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.23	0.22	มาก	4
2	ด้านความไว้วางใจ	4.29	0.23	มาก	3
3	ด้านการมุ่งความสำเร็จ	4.41	0.30	มาก	1
4	ด้านการมีความยืดหยุ่น	4.37	0.36	มาก	2
ภาพรวม		4.33	0.14	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.33$, S.D.= 0.14) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมุ่งความสำเร็จ ($= 4.41$, S.D.= 0.30) รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น ($= 4.37$, S.D.= 0.36) ด้านความไว้วางใจ ($= 4.29$, S.D.= 0.23) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($= 4.23$, S.D.= 0.22)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 3-5

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.26	0.24	4.21	0.20	1.613	.109
2	ด้านความไว้วางใจ	4.29	0.23	4.28	0.23	.468	.640
3	ด้านการมุ่งความสำเร็จ	4.40	0.31	4.41	0.30	.047	.963
4	ด้านการมีความยืดหยุ่น	4.43	0.47	4.35	0.29	1.644	.102
ภาพรวม		4.34	0.16	4.31	0.13	1.910	.058

*p ≤ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ระดับ	สูงกว่าระดับ	t	p-value
-------------------------	-------	--------------	---	---------

ด้าน ที่	ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		ปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.26	0.22	4.20	0.21	2.531*	.012
2	ด้านความไว้วางใจ	4.30	0.23	4.27	0.23	1.089	.277
3	ด้านการมุ่งความสำเร็จ	4.38	0.30	4.42	0.30	1.320	.188
4	ด้านการมีความยืดหยุ่น	4.39	0.41	4.36	0.29	.866	.387
ภาพรวม		4.34	4.33	0.15	4.31	0.13	1.233

*p < .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. การมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่มภายใน	.514	2	.257	5.671*	.004
	กลุ่ม	13.539	299	.045		
	รวม	14.052	301			
2. ความไว้วางใจ	ระหว่างกลุ่มภายใน	.139	2	.069	1.338	.264
	กลุ่ม	15.490	299	.052		
	รวม	15.629	301			
3. การมุ่งความสำเร็จ	ระหว่างกลุ่มภายใน	.028	2	.014	.152	.859
	กลุ่ม	27.135	299	.091		
	รวม	27.163	301			
4. การมีความยืดหยุ่น	ระหว่างกลุ่มภายใน	.065	2	.033	.247	.781
	กลุ่ม	39.603	299	.132		
	รวม	39.668	301			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มภายใน	.121	2	0.61	3.002	.051
	กลุ่ม	6.044	299	.020		
	รวม	6.166	301			

*p < .05

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

4.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีการฝึกฝนและพัฒนาทักษะในการคิดมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งยังมีทักษะในการรับฟังและเข้าใจปัญหาหรือความต้องการของทั้งบุคลากรและนักเรียน และมีการอบรมหรือการศึกษาต่อเนื่องในด้านการบริหารและการพัฒนาผู้นำ

4.2 ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารควรมุ่งมั่นที่จะสื่อสารอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา มีความสามารถในการรับฟังและให้ความเคารพต่อความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่บุคลากรรู้สึกว่าเขาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือแชร์ปัญหาได้อย่างเปิดเผย และมีการยอมรับข้อผิดพลาดและพยายามแก้ไขมันเป็นการแสดงถึงความตรงไปตรงมาและความเป็นมืออาชีพ

4.3 ด้านการมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ทำทนายแต่ยังคงอยู่ในกรอบที่เป็นไปได้ อีกทั้งผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ต่อเนื่องและการปรับปรุงตนเอง มีควรรจัดการทรัพยากร และสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี

4.4 ด้านการมีความยืดหยุ่น ผู้บริหารควรฝึกฝนตัวเองให้สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีความหลากหลายทางด้านประสบการณ์และทักษะสามารถช่วยให้โรงเรียนมีมุมมองที่หลากหลาย มีการสนับสนุนให้ครูและพนักงานเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีความยืดหยุ่นในการทดลองหลักสูตรหรือวิธีการสอนใหม่ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมุ่งความสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านความไว้วางใจ ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาและการฝึกอบรมผู้บริหาร ซึ่งอาจมีการลงทุนในการพัฒนาและการฝึกอบรมผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการมีวิสัยทัศน์และการวางแผนระยะยาว ผู้บริหารอาจมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและการวางแผนระยะยาวเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการศึกษาในพื้นที่ ที่สำคัญการมีส่วนร่วมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถนำพาองค์กรไปในทิศทางที่เป็นบวก และวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งอาจมีการสร้างวัฒนธรรมในองค์กรที่สนับสนุนและส่งเสริมการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งรวมถึงการยอมรับความเสี่ยง การส่งเสริมนวัตกรรม การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังนั้น การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับที่สูง สามารถช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างผลกระทบที่เป็นบวกต่อคุณภาพการศึกษาและประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิบตีซาม เจะหะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้าน ความยืดหยุ่น รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ และ ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.1 จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก 1) ผู้บริหารอาจมีวิธีการนำที่สม่ำเสมอและเป็นที่ยอมรับในหมู่บุคลากรทุกระดับ ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของพวกเขามีความคล้ายคลึงกัน 2) ผู้บริหารในแต่ละตำแหน่งอาจได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาที่คล้ายคลึงกัน ทำให้มีมุมมองที่เหมือนกันเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 3) การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ดีระหว่างผู้บริหารในตำแหน่งต่างๆ ทำให้มีการเข้าใจและยอมรับมุมมองเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่คล้ายกัน

ซึ่งการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลที่ท่าจะช่วยให้สามารถวางแผนและดำเนินการเพื่อพัฒนาการบริหารและการนำที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาได้อย่างมีกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมพิริยะ ปณะกาโพธิ์ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่แสดงออกมาจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับการศึกษา

2.2 จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก

- 1) ความสม่ำเสมอในการนำและนโยบาย ซึ่งผู้บริหารอาจมีวิธีการนำและนโยบายที่สม่ำเสมอทั่วทั้งองค์กร ไม่ว่าจะอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของพวกเขามีความคล้ายคลึงกัน
- 2) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยการสื่อสารที่ตรงระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในทุกระดับการศึกษาอาจช่วยให้มีความเข้าใจและการรับรู้ที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และการนำของผู้บริหาร
- 3) วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งวัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งเสริมความเป็นเอกภาพและมีค่านิยมที่แชร์ร่วมกันอาจนำไปสู่ความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันในหมู่บุคลากรทุกระดับการศึกษา
- 4) ความเข้าใจและการยอมรับ ผู้บริหารอาจมีความเข้าใจและการยอมรับที่กว้างขวางเกี่ยวกับสไตล์และแนวทางการนำของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
- 5) การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร หากมีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐานที่สม่ำเสมอ อาจช่วยให้ทุกคนมีความเข้าใจและมุมมองที่คล้ายคลึงกัน
- 6) การประเมินผลและการติดตาม หากมีการประเมินผลและการติดตามผลการนำของผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ อาจช่วยให้มีความเข้าใจที่คล้ายกันเกี่ยวกับประสิทธิภาพและผลกระทบของการนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะดา มณีกาญจน์ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก

- 1) ความแตกต่างในทรัพยากรและความท้าทาย สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดเล็กอาจมีทรัพยากรและความท้าทายที่แตกต่าง ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาและการแสดงออกของวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
- 2) ความต้องการและความคาดหวัง ความต้องการและความคาดหวังที่แตกต่างในสถานศึกษาขนาดต่างๆ อาจส่งผลต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
- 3) การมุ่งเน้นและการจัดลำดับความสำคัญ ในสถานศึกษาขนาดเล็ก การมุ่งเน้นอาจเป็นไปที่การจัดการทรัพยากรที่จำกัด ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่อาจมีโอกาสมากขึ้นในการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางและระยะยาว
- 4) ความสามารถในการวางแผนและการนำที่แตกต่าง ผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดต่างๆ อาจมีความสามารถและประสบการณ์ที่แตกต่างในการวางแผนและการนำที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์
- 6) ความสามารถในการมองเห็นโอกาส ซึ่งในสถานศึกษาขนาดใหญ่ อาจมีโอกาสมากขึ้นในการสร้างความเชื่อมโยงกับชุมชนและองค์กรภายนอกอาจส่งผลต่อการพัฒนาวิสัยทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินา สุทธิโพธิ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีแนวทางการส่งเสริม ด้านวิสัยทัศน์ ได้แก่

- 1) ผู้บริหารควรมีการฝึกฝนและพัฒนาทักษะในการคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพรวมของการศึกษาในพื้นที่และวางแผนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ควรมีโปรแกรมการพัฒนาความเป็นผู้นำให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อสร้างทีมงานที่มีความสามารถและพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง
- 3) ผู้บริหารควรมีทักษะในการรับฟังและเข้าใจปัญหาหรือความต้องการของทั้งบุคลากรและนักเรียน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ

เรียนรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ควรมีการอบรมหรือการศึกษาต่อเนื่องในด้านการบริหารและการพัฒนาผู้นำ เพื่อให้ตัวผู้บริหารมีความรู้และทักษะที่ทันสมัยและสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการ

3.2 ด้านความไว้วางใจ จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีแนวทางการส่งเสริม ด้านความไว้วางใจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมุ่งมั่นที่จะสื่อสารอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา รวมทั้งการให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ครูและพนักงานในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ 2) ผู้บริหารควรมีความสามารถในการรับฟังและให้ความเคารพต่อความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ การเปิดโอกาสให้ครูและพนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสามารถช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ 3) ผู้บริหารควรมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่บุคลากรรู้สึกว่าเขาสามารถแสดงความคิดเห็นหรือแชร์ปัญหาได้อย่างเปิดเผย และ 4) ผู้บริหารควรมีการยอมรับข้อผิดพลาดและพยายามแก้ไขมันเป็นการแสดงถึงความตรงไปตรงมาและความเป็นมืออาชีพ ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจ

3.3 ด้านการมุ่งความสำเร็จ จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีแนวทางการส่งเสริม ด้านการมุ่งความสำเร็จ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ท้าทายแต่ยังคงอยู่ในกรอบที่เป็นไปได้ เพื่อให้ทีมงานมีทิศทางที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกัน 2) ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้ต่อเนื่องและการปรับปรุงตนเอง เพื่อให้พนักงานและครูสามารถเติบโตและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารควรจัดการทรัพยากร เช่น งบประมาณ ทรัพยากร และเวลา อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย และ 4) ผู้บริหารควรสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงครอบครัวของนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 ด้านการมีความยืดหยุ่น จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีแนวทางการส่งเสริม ด้านการมีความยืดหยุ่น ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรฝึกฝนตัวเองให้สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการศึกษาหรือการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการสอน 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีทีมงานที่มีความหลากหลายทางด้านประสบการณ์และทักษะสามารถช่วยให้โรงเรียนมีมุมมองที่หลากหลายและสามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่างๆ 3) ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนให้ครูและพนักงานเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการอบรม การเข้าสัมมนา หรือการอ่านหนังสือและวิจัย เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ใหม่ๆ และ 4) ผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่นในการทดลองหลักสูตรหรือวิธีการสอนใหม่ๆ สามารถช่วยให้โรงเรียนตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและยุคสมัยได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัยมาใช้เพื่อปรับปรุงนโยบายและกระบวนการตัดสินใจในระบบการศึกษา
2. ใช้ผลการวิจัยเป็นเครื่องมือในการประเมินผลและติดตามผลการทำงานของผู้บริหาร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและการสนับสนุนเพื่อการพัฒนา และส่งเสริมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียน
3. การพัฒนาโปรแกรมอบรมและพัฒนาผู้นำ โดยใช้ผลการวิจัยเพื่อออกแบบหลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำพาองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นบวก และนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนกลยุทธ์และนโยบายของสถานศึกษา
4. จัดทำระบบการประเมินผลเพื่อติดตามและวัดผลการนำผลการวิจัยไปใช้ และปรับปรุงแนวทางในการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนควรสะท้อนถึงค่านิยมและเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการกำหนดและแบ่งปันวิสัยทัศน์นี้กับทีมงานและชุมชนโรงเรียน
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำที่ผลลัพธ์และเป้าหมาย เพราะสภาพแวดล้อมการศึกษาที่มีการแข่งขันสูงและมีรางวัลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมักจะถูกประเมินจากผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น ผลการทดสอบของนักเรียน การประเมินคุณภาพของสถานศึกษา หรือการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยควรมุ่งเน้นไปที่การค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน นโยบายการศึกษา หรือทัศนคติส่วนบุคคล เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีความหลากหลาย และนำมาวิเคราะห์ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีผลอย่างไรต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา

2. ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและการแสดงออกของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่แตกต่างกัน วิเคราะห์ว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีผลอย่างไรต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. การศึกษาผลกระทบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน โดยวิเคราะห์การมีผู้นำที่เชิงสร้างสรรค์ส่งผลอย่างไรต่อคุณภาพการศึกษาและพัฒนาการของนักเรียน และทดลองนำแนวทางหรือโมเดลของการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในสถานศึกษาจริง และวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้

เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สภากบิน
แบ่งรัฐบาลอุบลรัตน์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ.
ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : แอล.ที.
เพรส.
- _____. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อ
ปฏิรูกรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง
จำกัด.
- นฤมล จิตรเอื้อ. (2560). บทบาทภาวะผู้นำในการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 1738-
1574.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะดา มณีกาญจน์. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 16(3): 73-85.
- ปิลันธน์ วีระภัทรกุล. (2560). รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรหมพิริยะ ปณะกาโพธิ์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 197-210.
- รอชียะห์ ลาเต๊ะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม
จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์. สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วินา สุทธิโพธิ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. การค้นคว้าอิสระ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ คำภูเงิน. (2561). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์
เครือข่าย การศึกษาตำบลเวียง สันทรายงาม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์. พะเยา:
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อิปตีซาม เจะหะ (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระ. ยะลา:มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Bennis. (2002). *Creative Leadership*. [ABI]. Bangkok: Chulalongkorn University.